

Evropski jezikovni listovnik

European Language portfolio
Portfolio Européen des Langues

Mag. Nada Holc

Ljubljana, 25.-26. sept. 2008

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Večjezičnost ... dejstvo, problem, cilj, rešitev, obogatitev ...?

- ❑ *večjezičnost v svetu*
- ❑ *večjezičnost v Evropi - znak evropske identitete*
- ❑ *večjezično vzgajanje - različni koncepti večjezičnosti v šolskih kurikulah*
- ❑ *večjezičnost "na papirju" - v realnosti*

Učenkin "jezikovni portret"

(OŠ J. Padežnika Maribor)

EVROPSKI JEZIKOVNI LISTOVNIK

POMEMBEN DOKUMENT

MOBILNOST

EVROPA

TRANSPARENTNOST OCEN

DIFERENCIACIJA

SPODBUJANJE K UČENJU TUJIH JEZIKOV

UČITELJA POSTAVI V NOVO VLOGO

ZBIRNIK IZDELKOV

JEZIKOVNA POLITIKA

SODOBEN UČNI PRIPOMOČEK

(Stanka Emeršič, učiteljica multiplikatorica za EJL)

Od kod izvira EJL?

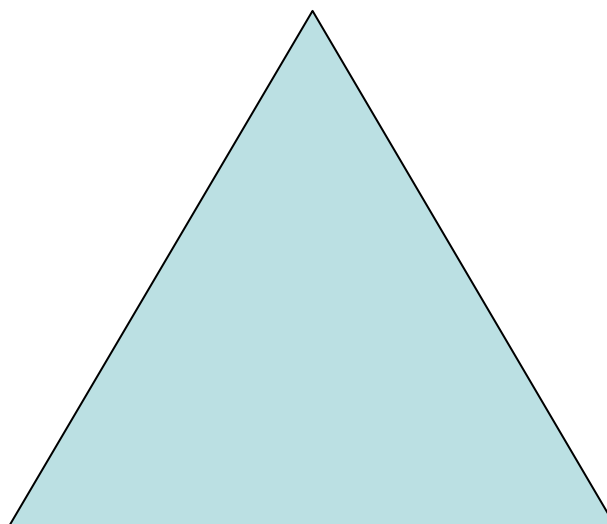
Jezikovna politika Sveta Evrope (ustanovitev l. 1949):

- Zaščita človekovih pravic, parlamentarne demokracije in pravne države.
- Podpiranje zavesti evropske pripadnosti, ki se kljub kulturni raznolikosti opira na skupne vrednote.
- Oddelek za jezikovno politiko ([Strasbourg](#))
- Evropski center za moderne jezike ([Gradec](#))
- Simpozij Sveta Evrope v Rüşchlikonu (1991): dva temelja za spodbujanje večjezičnosti: SEJO in EJL

“Trikotnik” evropske jezikovne politike

Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in ocenjevanje jezikov (SEJO)

Evropski jezikovni listovnik (EJL)

“Profili” (za posamezen jezik)

SEJO

Predstavljajo skupno izhodišče za:

- kurikule / učne načrte,
- učbenike,
- izpite, diplome, ocenjevanje,
- izobraževanje in SSS učiteljev.

EJL

So osnova za opredelitev in opis:

- ciljev, vsebin, metod,
- standardov / pričakovanih dosežkov.

**PRO-
FILI**

CILJ: Večja transparentnost, koherenca in primerljivost jezikovnega učenja, poučevanja in ocenjevanja (v EU itd).

Opredelitev pojma

EVROPSKI JEZIKOVNI LISTOVNIK

- ❑ EYL je zbirka osebno izbranih izdelkov, dosežkov in dokumentov, ki so nastajali v določenem časovnem obdobju, spremljajo posameznikov učni proces, doseženo ohranjajo in mu omogočajo načrtovanje nadaljnjega učenja.
- ❑ EYL spremlja državljane Evrope v vseživljenjskem jezikovnem procesu in jih vodi k sporazumevalni zmožnosti v več jezikih (Christ 1998).
- ❑ EYL je instrument za procesno vrednotenje posameznikovega dela, hkrati pa omogoča uporabnikom mednarodno prepoznavno beleženje jezikovnega znanja in medkulturnih izkušenj.
- ❑ EYL je last učenca.

EJL izpolnjuje dve osnovni vlogi:

- 1) **informativno-dokumentarno oz. poročevalsko vlogo** (kot instrument za spodbujanje mobilnosti in mednarodne izmenjave);
- 2) **pedagoško vlogo** (kot delovni pripomoček za spodbujanje motivacije, učenčeve samostojnosti in soodgovornosti pri jezikovnem učenju).

Trije obvezni deli EJL:

- **Jezikovna izkaznica;** prikazuje jezikovno identiteto, jezikovne in medkulturne izkušnje posameznika; dokumentira samovrednotenje.
- **Jezikovni življenjepis;** refleksija procesa učenja jezika, uporabe jezika in medkulturnih izkušenj.
- **Zbirnik (dosje);** zbira dokaze o obvladovanju jezika in o medkulturnih izkušnjah.

Samoocenjevalna lestvica

Self-assessment Checklist

Raven: **A1 (vstopna raven)**Level: **A1 (Breakthrough)**Jezik .....
LanguageDatum izpolnjevanja .....
Completed on

Tukaj preverjaš svoje **GOVORNO SPORAZUMEVANJE**

This is where you assess your spoken interaction.

1: samoocenjevanje 1: self-assessment	2: ocena učitelja/učiteljice 2: teacher's assessment	3: cilji 3: goals	1	2	3
Znam pozdraviti in se posloviti. I can greet somebody and say goodbye to him/her.			★		
Znam predstaviti sebe in druge. I can introduce myself and other people.			★		
Znam vprašati po osebnih podatkih in jih podati (npr. Znam postavljati in odgovarjati na preprosta vprašanja o tem, kje kdo živi, koga poznajo, kje živijo ipd.). I can ask for and give personal information (i.e. I can ask and answer simple questions about where people live, whom they know and what things they have, etc.).			★		
Znam se zahvaliti. Znam se opravičiti. I can thank someone. I can apologize.			★		
Znam povedati, da nečesa nisem razumel(a). I can say that I haven't understood something.			★		
V trgovini znam prositi za stvari, pri čemer si pomagam s kretnjami in gibi. I can ask for things in a shop, making gestures to help me.			★		
Znam uporabljati števila in povedati, koliko je ura, koliko kaj stane ipd. I can use numbers to say what time it is, how much something costs, etc.			★		
Znam prositi za nekaj in se odzvati na prošnje/zahteve drugih. I can ask for something and respond to somebody's requests.			★		
Znam vprašati nekoga po počutju in odgovoriti na podobna vprašanja. I can ask somebody how they are and answer similar questions.			★		
Znam povedati, kaj mi je všeč in kaj ne. I can say what I like and dislike.			★		
V igrah in igrah vlog znam poimenovati znane predmete, dajati navodila in prevzemati preproste vloge. In game-like activities and role plays I can name familiar objects, give instructions and take on simple roles.			★		

Samooocenjevalna lestvica**Self-assessment Checklist**Raven: **B1 (raven sporazumevalnega praga)**Level: **B1 (Threshold)**Jezik .....
LanguageDatum izpolnjevanja .....
Completed on**Tukaj preverjaš svoje GOVORNO SPORAZUMEVANJE**
This is where you assess your spoken interaction.

1: samooocenjevanje 1: self-assessment	2: ocena učitelja/učiteljice 2: teacher's assessment	3: cilji 3: goals	1	2	3
Znam začeti, vzdrževati in končati pogovor o znani temi. I can start, maintain and close conversations on familiar topics.			★		
Znam izraziti in se odzvati na čustva, kot so presenečenje, sreča, žalost, zanimanje, ravnodušje. I can express and respond to feelings such as surprise, happiness, sadness, interest and indifference.			★		
Na vljuden način znam izraziti strinjanje in nestrinjanje. I can agree and disagree politely.			★		
Znam izraziti svoje mnenje in stališča in po tem povprašati tudi druge. I can express my opinions and ask for opinions.			★		
Govorno obvladam večino situacij, v katerih se znajdeš, če potuješ v tujini. I can deal with most situations likely to arise when travelling in a foreign country.			★		
Znam izraziti svoje misli v zvezi s književnostjo, glasbo, filmom in umetnostjo. I can express my thoughts about literature, music, films and art.			★		
Na kratko znam pokomentirati stališča drugih. I can make brief comments on the views of others.			★		
Znam razpravljati o nekem problemu. I can discuss a problem.			★		
Znam podati podrobna navodila. I can give detailed instructions.			★		
Znam govoriti o preteklih dogodkih. I can talk about past events.			★		
Na preprost način znam opisati neko doživetje ali dogodek, in podati kratek povzetek zgodbe, knjige, filma ali TV-oddaje. I can describe an experience or an event in a simple way, and make a short summary of a story, book, film or a TV programme.			★		
.....			★		
.....			★		
.....			★		

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Understanding Listening	I can understand familiar words and very basic phrases concerning myself, my family and immediate concrete surroundings when people speak slowly and clearly.	I can understand phrases and the highest frequency vocabulary related to areas of most immediate personal relevance (e.g. very basic personal and family information, shopping, local area, employment). I can catch the main point in short, clear, simple messages and announcements.	I can understand the main points of clear standard speech on familiar matters regularly encountered in work, school, leisure, etc. I can understand the main point of many radio or TV programmes on current affairs or topics of personal or professional interest when the delivery is relatively slow and clear.	I can understand extended speech and lectures and follow even complex lines of argument provided the topic is reasonably familiar. I can understand most TV news and current affairs programmes. I can understand the majority of films in standard dialect.	I can understand extended speech even when it is not clearly structured and when relationships are only implied and not signalled explicitly. I can understand television programmes and films without too much effort.	I have no difficulty in understanding any kind of spoken language, whether live or broadcast, even when delivered at fast native speed, provided I have some time to get familiar with the accent.
 Reading	I can understand familiar names, words and very simple sentences, for example on notices and posters or in catalogues.	I can read very short, simple texts. I can find specific, predictable information in simple everyday material such as advertisements, prospectuses, menus and timetables and I can	I can understand texts that consist mainly of high frequency everyday or job-related language. I can understand the description of events, feelings and wishes in per-	I can read articles and reports concerned with contemporary problems in which the writers adopt particular attitudes or viewpoints. I can understand contemporary literary	I can understand long and complex factual and literary texts, appreciating distinctions of style. I can understand specialised articles and longer technical instructions, even when they do	I can read with ease virtually all forms of the written language, including abstract, structurally or linguistically complex texts such as manuals, specialised articles and literary works.
Speaking Spoken interaction	I can interact in a simple way with a person if the other person is prepared to help me or rephrase things at a slower rate of speech and help me formulate what I'm trying to say. I can ask and answer simple questions in areas of immediate need or on familiar topics.					I can take part effortlessly in any conversation or discussion and have a certain familiarity with idiomatic expressions and colloquialisms. I can express myself fluently and convey shades of meaning precisely. If I encounter a problem I can backtrack and figure out the difficulty so that other people are hardly aware of it.
 Spoken production	I can use simple phrases and sentences to describe where I live and what I know.					I can present a clear, smoothly-flowing oral presentation or argument in a style appropriate to the context and with an effective logical structure which helps the recipient to notice and remember important points.
Writing Writing	I can write a short, simple postcard, for example sending holiday greetings. I can fill in forms with personal details, for example entering my nationality and address on a registration form.			I can write a particular point of view. I can write letters highlighting the personal significance of events and experiences.	I can select a style appropriate to the reader in mind.	I can write clear, smoothly-flowing text in an appropriate style. I can write letters, reports or articles. I can present a case with an effective logical structure which helps the recipient to notice and remember significant points. I can write summaries and reviews of professional or literary works.

Znajdem se v večini situacij, s katerimi se srečujem na potovanju. Ne da bi se vnaprej pripravljaj/-a, lahko sodelujem v pogovoru o znanih temah, ki so mi znane, ki me zanimajo, ali o temah, ki se navezujejo na vsakdanje življenje, kot so npr. na družino, hobiji, delo, potovanja, aktualni dogodki itd.

Spremenjene okoliščine izobraževanja - plodna tla za E JL

- ❑ Reforme izobraževalnih sistemov, kurikulumov in s tem povezane spremembe na področju jezikovne politike;
- ❑ večja obveznost posameznih institucij, da natančno specificirajo smotre in cilje ter izsledke svojega dela;
- ❑ razvoj ključne kompetence - učenje učenja,
- ❑ izvenšolsko pridobivanje znanja, osebna iniciativa in lastna odgovornost za učenje,
- ❑ poudarek na aktivni vlogi učenca v procesu učenja in vrednotenja znanja ...

Evropski jezikovni listovniki v Sloveniji

- EJL za osnovnošolce v starosti od 6 do 10 let
- EJL za osnovnošolce v starosti 11-15 let
- EJL za srednješolce, stare 15-19 let

- EJL za študente (starost 19 + ...)
- EJL za odrasle

Razvojno-aplikativni projekt Uvajanje in spremljava EYL v OŠ in SŠ (2006)

Hipoteza: EYL pripomore k večji učinkovitosti in kakovosti jezikovnega učenja.

KONČNI CILJ PROJEKTA:

pridobiti utemeljene informacije za presojo o morebitni sistemski vključitvi tega evropskega dokumenta v slovenski kurikulum ...

- kot instrument spremljanja učenčeve jezikovne rasti,
- kot alternativno obliko vrednotenja znanja.

Evropski jezikovni listovnik – še pričakovanja:

- postavljanje standardov izobraževanja,
- merjenje in predstavljanje učnih dosežkov,
- zagotavljanje transparentnosti v celotnem izobraževalnem sistemu,
- spodbuditi uporabo aktivnih metod dela pri pouku TJ,
- omogočiti naravne prehode med stopnjami šolanja,
- povezal naj bi pouk več tujih jezikov na isti šoli,
- doprinesel k upoštevanju materinščine pri učenju TJ, k medpredmetnemu povezovanju in k spodbujanju razvoja in sprememb.

EVALVACIJA DELA v šol. letu 2007/08

Kaj se je pokazalo kot dobro:

- večje sodelovanje učiteljev tujega jezika na šoli,
  - pozitiven odnos dijakov do učenja tujega jezika tudi v prostem času/povečanje motivacije dijakov za učenje TJ,
  - dijaki so prvič razmišljali o učenju TJ/o stopnji, ki so jo dosegli in tudi o tem, česa še ne znajo,
  - nekateri dijaki so prenesli strategije učenja tudi na druge predmete,
  - razvijanje samostojnega učenja in samokritičnosti,
  - EJKL ozavešča, da gre pri učenju jezikov za vseživljenjsko učenje,
  - dijaki so dobili celostni vpogled v proces učenja TJ in se seznanili z vsemi možnostmi, ki jih razvijamo pri pouku,
  - izboljšanje odnosa učitelj - dijak.
- (Zbir poročil, B. Lesničar, avg. 2008)*

EVALVACIJA DELA v šol. letu 2007/08

Kaj se je pokazalo kot slabo:

- preveliko število dijakov v razredu - onemogočen individualni pristop,
- smiselno je začeti v prvem letniku in ne kasneje,
- pregled listovnikov je za učitelja zelo zahtevno delo,
- omejen čas,
- učitelji se moramo sami odločiti, kaj vključiti in kaj ne, včasih je to zelo zahtevno,
- samoocenjevalne lestvice so premalo natančne,
- velike razlike med maturo in EJL,
- preveč prostora je namenjenega ocenjevalnim lestvicam, za vlaganje izdelkov pa ga je bistveno premalo ...
  - (Zbir poročil, B. Lesničar, avg. 2008)*

Čigava je odgovornost za učni uspeh/neuspeh?

Iz foruma ŠS za nemščino:

"Srednješolci v prvem letniku kar naravnost povedo:

SAJ SEM HODIL/HODILA 3 LETA K NEMŠČINI V OSNOVNI ŠOLI, PA ME UČITELJICA NI NIČ NAUČILA!

Povejte mi, koliko od teh kdaj pove, koliko dela so sami vložili v svoje znanje?"

Avtonomija in odgovornost

- Vedno pomembnejši vzgojni cilj dandanes postaja vzgajanje učencev za prevzemanje odgovornosti za lastno razmišljanje, učenje in ravnanje.
- Odgovornost za učni uspeh/neuspeh učenca največkrat edino učitelju (Rupnik Vec).
- Učitelj, ki prevzema preveč odgovornosti, težje omogoča učencem izbiro (Bečaj).
- Kako pomaga učitelj dijaku, da postane avtonomen ("independent learner")?

Zmožnost refleksije in razvoj jezikovne zavesti

Posebno pomembno za učenca tujega jezika je:

- poznavanje samega sebe (kot učenca),
- poznavanje različnih tipov učnih nalog,
- poznavanje strategij in tehnik, kako osvojiti novo znanje,
- predvideti zdajšnje in prihodnje situacije, v katerih je lahko novo osvojeno znanje koristno.

Refleksija o posameznikovih učnih procesih se zgodi preko razvoja **jezikovne zavesti** (kako poteka proces učenja, kaj je jezik, kako deluje).

Samoocenjevanje in razmislek

Self-assessment and reflection

Moje mnenje o izdelku

My opinion about the product

Ta listič pripni
k izdelku!
Pin this worksheet
to your document

Kako si zadovoljen-a z izdelkom?
Pobarvaj enega izmed obrazov!
Are you pleased with the product? How much? Colour the face!

Kaj ti je pri izdelku všeč?
What do you like about your product?

Kaj bi rad-a še popravil-a oz. izboljšal-a?
Would you like to improve anything? What?

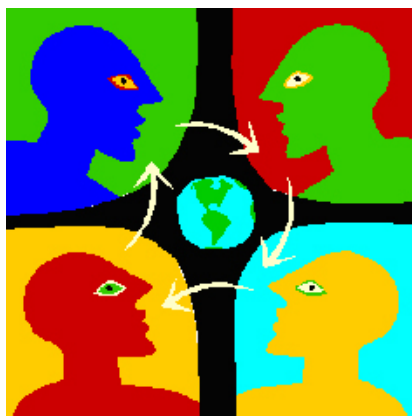
Koliko časa si porabil-a za izdelek?
How much time did you need to make it?

S čim si si pomagal-a (viri, gradivo ...)?
Which source(s) did you use (literature, audio/visual material ...)?

Kaj si se naučil-a?
What have you learnt?

“... v začetku je bilo potrebno precej spodbude in pomoči, saj dijaki niso navajeni gledati na samovrednotenje s tako širokega spektra različnih spretnosti.

Zdi pa se, da se dokaj lahko navadijo samovrednotenja in posredno tudi vrednotenja drugih govorcev v svojem okolju ... ”

Vir: Poročila SŠ-učiteljev, avg. 2008

Spremembe, ki jih EYL prinaša v šolsko prakso (pedagoška vloga)

Za UČENCE:

EYL je način aktivnega vključevanja učenca v proces učenja TJ in "spremljevalec" njegovega učenja;

- ima pozitiven vpliv na motivacijo, samozavest in boljšo samopodobo;
- učencu omogoča da pokaže, kaj že zna in zmore v vseh jezikih, in tudi to, kar se je naučil zunaj šole.
- EYL spodbuja učenca k razvijanju osnovnih pojmov refleksije (s pomočjo opisov znanj),
- ozavešča ga za proces učenja in načrtovanje ciljev.

Za UČITELJE:

Učitelji s pomočjo učenčevih refleksij lažje razumejo proces učenja in poučevanja jezika in z njim "strokovno rastejo".

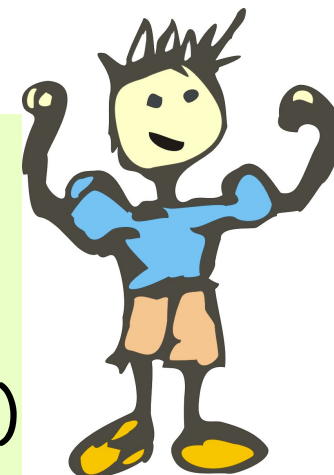
- EYL spodbuja dialog med učiteljem in učencem o prehojeni poti in doseženih ciljih ter skupnem načrtovanju izboljšav.
- S tem postane učenčev partner pri prizadevanjih za skupne cilje učenja, mu svetuje in ga usmerja.

Protislovja in problemi uporabe EJL

- vnaprej določena tridelna struktura in navezava na SEJO;
- delo znotraj določenega konteksta - v razredu
- EJL ni samo *osebna*, temveč hkrati *javen* dokument (dokumentarna funkcija!);
- jezikovna prilagoditev opisnikov starostni stopnji učencev,
- zahteva precejšnja finančna sredstva ,
- nedorečeni status EJL v šolskem in izvenšolskem kontekstu,
- prostovoljna ali obvezna uporaba EJL,
- nepripravljenost učiteljev na spremembe ...

Perspektiva uporabe E JL

- E JL kot sredstvo vrednotenja znanja, alternativno standardnim testom (učenec se upošteva, njegov izdelek je viden, konkreten - dokazuje mu, da je lahko uspešen.)

- Potrebno ga je razširiti še na **področje zaposlovanja** *Europass* v okviru *curriculum vitae* vključuje standardizirano jezikovno izkaznico vsakega posameznika).

- Ali EJK spodbuja večjezičnost posameznika in medsebojno razumevanje ter spoštovanje?
- Ali pomaga spodbujati razvoj kakovosti?
- Ali bo ustvaril dodano vrednost? Za koga - za posameznika, izobraževalne institucije, družbo, za Evropo?
- Kako to dodano vrednost definirati in kako jo dokazati?
- Ali daje EJK glede na vložek dovolj rezultatov?
- Ali pomaga razvijati sporazumevalno kompetenco, ki bo posamezniku omogočala aktivno udeležbo v šoli, poklicu in v družbi?

EJL je znanilec razvoja in sprememb pri učenju jezikov.
(R. Schärer 2007)

EJL bo implementiran takrat, ko ne bo sprejet le kot neke vrste dodatek pri jezikovnem pouku, temveč kot strategija, način pouka (angl. *a way of teaching*),
(Westhoff 2004).

nada.holc@zrss.si

HVALA za POZORNOST.

.....

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

www.zrss.si